

AZ

ALSÓ-LENDVAI

ÁLLAMSEGÉLYLYEL FENNTARTOTT

POLGÁRI FIU-ISKOLA

TIZENÖTÖDIK

ÉRTESÍTŐ

AZ

1886—87. ISK. ÉVRŐL.

KÖZZÉTESZI:

Dr. BARTHA GYULA

IGAZGATÓ.

NAGY-KANIZSÁN

NYOMATOTT FISCHEL FÜLÖP NYOMDÁJÁBAN

1887.

TARTALOM.

- I. Az 1886—87. isk. év fontosabb mozzanatai stb.
- II. Az intézet külső felügyelete.
- III. A tanító-testület és foglalkozása.
- IV. Az eltanított tananyag vázlata.
- V. Az intézet szerelvényeinek szaporodása.
- VI. Statisztikai kimutatás a tanulókról.
- VII. Statisztikai kimutatás az eltávozott tanulókról.
- VIII. A tanulók érdemsorozata.
- IX. Jótékonyág, segélyezések, jutalmazások.
- X. Segélyezettek és jutalmazottak.
- XI. Szükséges tudnivalók.

I.

Az 1886—87. iskolai év fontosabb mozzanatai. Az intézet állapota és belső vezetése.

Iskolánk fennállásának 15-ik évét minden nagyobb várakozások nélkül, a helyi viszonyok ismeretén alapuló azon biztos kilátással kezdtük meg, hogy ebben tevékenységünket nem a meglevő keret szélesbitésére, extensiv törekvések megvalósítására, hanem csupán a körülmények által kijelölt szűkebb területen való csendes munkálkodásra kell szorítanunk. Arra, hogy az V. osztály megnyitásával iskolánk tanfolyamainak kiegészítése felé egy lépést tegyünk, most már gondolnunk sem lehet, miután a rajztanításra használt 2 szomszédos szoba közfalának szükségessé vált kibontása folytán csak 4 osztály számára van helyiségünk. Hasonlóan, jobb időkre kellett eltenni azon reményünket, hogy növendékeink létszámában jelentékenyebb emelkedés lesz; mert az I. és II. osztály tanterme a jelenlegi létszámnál többet már alig is fogadhatna be, a III. és IV. osztály népessége pedig az időközi eltávozások eddigi százaléka mellett alig emelkedhetik a tantermeik által befogadható létszámra.

Ekként, a változtathatlan körülmények tudatában várakozásainkat is szerény mérsékletben tartva, nyugodtan tekinthetünk vissza az év végéről, mert a mit akartunk és reméltünk, azt csalódás nélkül el is értük.

A beiratások aug. 31-től szept. 2-ig bezárólag, a felvételi és javító vizsgák szept. 3-án és 4-én tartattak meg a következő eredménnyel:

Az I. osztályba beiratott 23 tanuló. Közülök 6 ismétlő; 4 az elemi isk. VI-ik, 2 az V-ik, 10 a IV-ik, 1 pedig a gymnásium I. osztályából nyert bizonyítványa alapján vétetett fel. Kellő ismeretek hiánya miatt visszaútasított 1.

A II. osztályba beiratott 17 tanuló. Közülök 1 javító, 2 felvételi vizsga alapján az el. isk. VI-ik osztályából vétetett fel, 14 pedig a megelőző osztályból lépett elő.

A III. osztályba beiratott 9 tanuló. Közülök 1 ismétlő; 1 javító vizsga, 7 a megelőző osztályból nyert bizonyítványa alapján vétetett fel.

A IV. osztályba beiratott 8 tanuló. Közülök 2 javító vizsgálat, 6 a megelőző osztályból nyert bizonyítványa alapján vétetett fel.

Összesen felvétetett tehát a 4. osztályba 57 tanuló, azaz 2-vel kevesebb mint tavaly.

Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szept. 6-án reggel ment végbe a róm. kath. templomban tartott istentisztelet után. A közben eső ünnep és az előkészületekre fordított 2 nap után a rendes tanítás szept. 9-én megkezdődött és az egész tanéven át zavartalanul folyt az érvényben levő magas ministeri orsz. tanterv szerint. Ettől eltérés csak annyiban történt, hogy a helyi viszonyokra való tekintetből a német nyelv az I. és II. osztályban is tanított heti 2—2 órán. A latin nyelv mint rendkívüli tantárgy csak 3 tanfolyamban, az I. II. és III. osztályból jelentkezett növendékeknek tanított heti 4—4 órában, és pedig az I. osztályban 5, a II-ikban 3, a III-ikban 1, összesen 9 növendéknek.

A tanító-személyzetben az a változás történt, hogy a Sándor János róm. kath. hitoktató segédlelkész úr áthelyeztetése folytán üresedésbe jött hitoktatói állást a helybeli plebániái hivataltól nyert megbízásból Gál István róm. kath. segédlelkész úr foglalta el, ki a tanítást rendes időben megkezdvén, azt komoly hivatásszeretettel párosult buzgalommal végezte és növendékeinek erkölcsi nevelésében a tanító-testület törekvéseit lehetőleg támogatta. Továbbá Kassai Nándor rendes rajztanár a Nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak okt. 1-én 36864. sz. a. kelt rendeletével, tanulmányainak bővítése céljából a jelen tanévre szabadságot nyervén, helyettesítésével Szupits József rajztanár-jelölt bizatott meg, a ki okt. 20-án állomását elfoglalván helyettesi működését megkezdette. E helyen jegyezzük föl a Nagymélt. vallás- és közokt. minister úrnak azon intézkedéseit, miszerint Pataky Kálmán ideigl. minőségű segédtanár és Dr. Bartha Gyula ideigl. igazgató jelenlegi állomásaikon véglegesítettek, előbbi az 1887. febr. 2-án 2758., utóbbi az 1887. febr. 22-én 3905. szám alatt kelt magas rendelettel.

Az intézet vezetése és rendtartása az érvényben levő ministeri „*Ulasítás*“ szerint eszközöltetett. A tantestület a maga hatáskörébe tartozó ügyeket 13 rendes és 3 rendkívüli ülésben tárgyalta.

A tanórák látogatása a tanulók részéről kifogástalan szorgalommal folyt egész éven át; igazolatlan mulasztás igen kevés volt

Az iskola egészségügyi viszonyai — hála az égnek — állandóan kedvezők voltak. Nagyobb és tartósabb betegségi eset csak egy fordult elő, Kühár Ignác IV. oszt. tanulóé, a kit szülői gondos ápolása sem tudott megmenteni az életnek. A tanári kar tagjait betegség nem akadályozta munkáiban.

A vallás-erkölcsi érzület ápolására és fejlesztésére megtettük hiven a tőlünk telhetőt. A róm. kath. tanulók vásár- és ünnepnapokon tanáraik sorszerinti felügyelete alatt résztvettek a reggeli misén s vallási szertartásaikat (gyónás, áldozás) a szokott időben végezték. Január 18-án és december 14-én általános szünnap tartatott, hogy a kath. növendékek a Szentségimádásban részt vehessenek. A mózes-vallásu tanulókra való tekintettel szombaton d. e. 10 órán túl kötelezett tantárgyak nem tanítottak.

A tanulók szorgalma és fegyelmi állapotában, a mult tanévihez képest javulást nem tapasztaltunk. Panaszainkat ezúttal — hiába — nem ismételvén, mult évi észrevételeinket teljesen fentartjuk. Komolyabb természetű vétségért év folytán 5 tanuló ellen kellett fegyelmi vizsgálatot foganatosítani; a kik közül egyiknek az ügyét a tantestület, háromét az iskolaszék a kir. tanfelügyelőséggel egyetértőleg bírálta el, egyikét pedig elhalálozás miatt beszüntettük. A kiszabott büntetésekkel mindenik növendékre vonatkozólag az erkölcsi megjavítás vétetett célba. Vajha ezt el is érhetnék!

Az orsz. tantervben előirt tananyag javarészen feldolgoztatott. A rajztanításnak az a nagy akadály, melyről a megelőző években e helyen említést tettünk, megszűnt az által, hogy a rajztanításra használt 2 szoba közfala kibontatott; ezáltal a két szoba egy elegendő tágas helyiséggé egyesítettett, s hogy kellően világos legyen, egy új ablak is nyitattott. A tornatanításnál érezhető nehézségeken is nemsokára könnyítve lesz az által, ha a helybeli takarékpénztár ez évben tett nagylelkű adományából a legszükségesebb tornaeszközöket beszerezzük.

Az iskolaszék részéről kiküldött tagok közül iskolánkat becses látogatásukkal szerencséltették ez év folytán: Balogh Árpád, Brenner György, Bellosics János, Dr. Király Mór, Laubhaimer Oszkár, és Pollák Lázár urak, kik az iskolaszék ülésain a tapasztaltakról jelentést tettek.

Ő Felsége a király legmagasabb nevenapját az intézet megünnepelte. Zalavármegye új főispánjának, Svastits Bennó Ő méltóságának december 1-én a megye székhelyén tartott beiktatási ünnepélyén, az Ő méltósága előtt tisztelgő zalamegyei tanítóküldöttségben tantestületünk is képviseltette magát 2 tagja — az igazgató és Pataky Kálmán — által. Főispán úr Ő méltóságának városunkat szerencséltető látogatása alkalmával pedig (febr. 24-én) tantestületünk testületileg tisztelgett Ő méltósága előtt.

A társadalom érdekeltsége tanintézetünk iránt leginkább a jótékonyság gyakorlásában nyilvánult. Elismerésre méltó példával járt elől e tekintetben a helyi közönség színe-java. Sajnos, hogy a vidék és a helybeli közép polgári osztály részéről nem mutatkozik az érdekeltség oly mértékben, mint azt jogosan megvárhatnók. Legkevesebb érdeklődést tapasztaltunk az idén is az iskola belső munkája és ennek eredményei iránt; és pedig nemcsak a nagyközönség, hanem a tanítottó szülők részéről is. Óhajtjuk, hogy ez az idegenkedés megszűnjék s ennek helyét a sűrűbb és tömegesebb látogatások által nyilvánuló érdeklődés foglalja el. Legyenek meggyőződve a t. szülők és tanügybarátok, hogy habár az iskola helyisége elszigetelten és körülfalazva áll is, belső tevékenysége egészen a nyilvánosságé, és mi a tapasztalatok alapján szerzett bárminő meggyőződést többre becsülünk a vak és feltétlen bizalomnál!

A tanévet bezáró vizsgák június 20-tól 25-ig tartattak meg a szokott módon, június 26-án pedig reggeli istentisztelet után a tanév ünnepélyesen bezáratott s a jutalmak kiosztattak.

II.

Az intézet helyi felügyelete és külső vezetése.

Iskolánkra ennek községi jellegéből kifolyólag, a közvetlen helyi felügyeletet a polgári községi iskolaszék gyakorolja, melynek hatásköre a miniszteri „*Utastás*“-ban van megszabva. A lefolyt tanév alatt az iskolaszékben személyi változás nem történt.

Iskolaszék.

Elnök: K. Hajós Mihály, ügyvéd.

Tagok:

1. Balogh Árpád, birtokos.
2. Bellosics János, birtokos, pénztárnok.

3. Brenner György, birtokos, gondnok.
4. Dirnbeck Ferencz, esperes-plebános.
5. Dr. Király Mór, járási orvos.
6. Laubhaimer Oszkár, kir. közjegyző.
7. Pollák Lázár, kereskedő.
8. Poppel Ferencz, városbiró.
9. Ráth János, birtokos.
10. Schacherlsz Mózes, kerületi rabbi.
11. Tömka György, kereskedő, alelnök.
12. Dr. Bartha Gyula, a tantestület képviselője, jegyző.

Az iskolaszék e tanévben 10 rendes és 2 rendkívüli ülést tartott a hatáskörébe tartozó tárgyak elintézésére. Intézkedései közül, mint fontosabbakat, kiemeljük a következőket:

a) A szegény tanulókat tandíj-elengedéssel, tankönyvekkel és rajzszerekkel segélyezte s a magukat élelmezni nem képes növendékek számára a közönség körében élelmezéssel segélyről gondoskodott.

b) Megállapította a tantárgyak beosztását a tanító-személyzet tagjai közt.

c) Intézkedett, hogy a kath. növendékek a templomban külön helyet nyerjenek.

d) Megkeresést intézett illetékes helyre aziránt, hogy az iskola bérhelyiségében a rajztanításra használt 2 szomszéd szoba közfala kibontassék s a tanterem előtti folyosó léczes ajtó által elzárassék. Ezen kért átalakítások meg is történtvén, ezáltal helyiségünk a kívánalmaknak sokkal megfelelőbbé vált.

e) Megkeresést intézett a községi képviselő-testülethez aziránt, hogy az iskolahelyiség tisztogatása körül eddig követett, de tapasztalat szerint czélszerűtlen eljárás helyett a jövőre egy, a czélnak egészen megfelelő eljárás hozassék gyakorlatba.

f) vezette az iskola oeconomiáját; tárgyalta a tantestület által áttett ügyeket; bíraskodott 3 tanuló fegyelmi ügyében s az iskola látogatására havonként kiküldötte egyes tagjait.

Ez a vázlatos képe az iskolaszék ez évi tevékenységének, mely habár nem is irányult nagyobb szabású tervek kivételére, és ugyszólván csak a mindennapi szükség körül mozgott: mindazáltal az adott viszonyok között minden jogos várakozást kielégíthet.

III.

A tanító-testület és foglalkozása.

Sorszám	A tanító neve, állása és képesítése	A tanított tantárgyak	A tanított osztályok	Helyi óráltszáma	Tan. működése éveinek száma	Jegyzet
1	Dr. Bartha Gyula igazgató, középiskolára képesített tanár.	Számтан Mértan	I. III. IV. I—III.	14	12	Bülcészettudor, unit. egyh. tanácsos, iskolaszéki jegyző, a latin ny. rk. tanítója.
2	Iványi Andor, polgári iskolára képesített rendes tanár.	Számтан Mértan Természetrájk Természettan Földrajz	II. IV. I—III. IV. IV.	18	26	A II. osztály főnöke, a természettudományi szertárak öre.
3	Káposztás Fer., polg. iskolára képesített rendes tanár, okl. tornatanító.	Magyar nyelv Német nyelv Történelem Tornászat	I. II. III. IV. IV. I—IV.	19	13	A IV. osztály főnöke, a könyvtárak és a tornaszertár öre, a latin ny. rk. tanítója
4	Kassai Nándor, polg. isk. képes. r. rajztanár.					Ezen tanévre szabadsággalva volt.
5	Murkovics János elemi iskolára képesített segéd-tanító.	Német nyelv Ének Szépirás	I. II. I—IV. I. II.	8	34	Helybeli róm. kath. kántor-tanító, a latin ny. rk. tanítója.
6	Pataky Kálmán, polg. isk. képes. segéd-tanár.	Magyar nyelv Földrajz Történelem	III. IV. I—III. III.	15	7	Az I. oszt. főnöke, a földrajzi szertár öre, a tan. értekezletek jegyzője.
7	Szupits József, ideiglenes helyettes rajztanító.	Szabadkézi rajz Mértani rajz Szépirás	I—IV. I—IV. III.	20	3	A III. oszt. főnöke, a rajzszerár ideigl. öre.
8	Gál István, róm. kath. hitoktató.	Hit- és erköles-tan	I—IV.	2	1	Helybeli róm. kath. segéd-lelkész.
9	Schacherlitz M., izr. hitoktató.	Hit- és erköles-tan	I—IV.	2	15	Kerületi rabbi.

Iskolaszolga: **Simon János,** kiszolgált közkatona.

IV.

Az eltanított tananyag vázlata s a használt tankönyvek.

A) **Kötelezett tantárgyak.**

1. Hit és erkölcstan.

a) A róm. kath. tanulóknál.

I. II. osztály. Az egri közép katekizmus I. része: Bevezető rész. A hitről általában s annak tulajdonságairól. Az apostoli hitvallás 12 ágazatáról. A parancsokról általában. Az Isten tíz parancsa. — Harsányi J. Szertartástana I. rész: Az egyházi szertartásokról általában. Szertartástan s annak felosztása. Szenthelyekről. Szentidők vagyis ünnepekről. Hetenkint 1 óra.

III. IV. osztály. Az újszövetség Róder Fl. »Bibliai Történetek«-ből. Szertartástan mint az I. II. osztályban. Hetenkint 1 óra.

b) A mózesvallású tanulóknál:

I. osztály. Bibliai történelem: Saul Királytól Illés találkozásáig Achabbal. — A hittanból: Isten tulajdonságai. Az erkölcsi köteleességek a 13 hitágazatig.

II. osztály. Bibliai történelem; A birodalom széteszlásától Dánielig. A hittanból: mint az I oszt.

III. IV. osztály. Bibliai történelem: Jechezkel profétától a zsidók római uralom alá jutásáig. A hittanból: Önmagunk és felebarátaink iránti köteleességek. Tankönyv: Dr. Zsengeri Samu Hittani hármaskönyve II. kötet. Hetenkint 1—1 óra.

2. Magyar nyelv és irodalom.

I. osztály. Hetenként 5 óra. Az értelmes és kellően hangsúlyozott olvasás gyakoroltatása a mesék, mondák, elbeszélések stb. köréből válogatott darabokon; a tartalom megértéséhez szükséges magyarázatok; egyes darabok szabadon való elbeszéléstetése, néhány kötött irányú mű beemléztetése.

A gondolatok kifejezésére használható mondatok ismertetése után a pusztá és bővített mondat használata. A mondat kifejezésére használható szavak ismertetésével kapcsolatban volt tárgyalva az alaktan; főszlyt fektetvén a szók helyes kiírására.

Végül csoportosítottak azon ragok, melyeket a mondat részeiül használható szavak felvehetnek. Megismertettek az igék, főnevek s melléknevek gyakrabban előforduló képzői. A tanultak

begyakorlásául elemeztetések s fogalmazások szolgáltak. K. k. Dr. Szinnyi J. Iskolai magyar nyelvt. I. r. s Lehr A. és Riedl Fr. Magy. olv. I. r.

II. osztály. Hetenként 5 óra. Az első osztályban tanultak kiegészítésül a határozók részletes tárgyalása. Az összetett szerkezetű mondatok ismertetése után a független s függő viszonyban levők tüzetes tárgyalása. A többszörösen összetett mondat ismertetése. Begyakorlásul részint elemeztetések részint fogalmazások szolgáltak. K. k. Dr. Szinnyi J. Isk. magy. ny. II. r. Lehr A. és Riedl. Fr. magy. olv. II. r.

III. osztály. A magyar nyelv rendszeres áttekintése s a hangsúlyos verselés megismertetése. A tatárjárás olvastatása kísérve a szükséges felvilágosításokkal s néhány költemény szavaltatása, írásbeli gyakorlatok készítése. K. k. Szinnyi J. Rendszeres magyar nyelvtan. Hetenként 4 óra.

IV. osztály. Az írásmű keletkezése, az anyagszerzés módjai a szemlélés és fogalmak tana. A fogalmak meghatározása, ítéletek, következtetések. A leíró- elbeszélő- és oktató-nemű írásművek anyagának rende. Az írásművek belső szerkezete, azok felosztása tárgyuk szerint; az egyszerű előadásmód kellékei. A szép előadásmód, a képzelemre ható kifejezőmódok, a képzelem és érzelemre hatók. Az alakzatok.⁴ Az időmértékes verselés megismertetése. Írásbeli dolgozatok. K. k. Udvarhelyi Gy. A. magyar írásmód. Hetenként 3 óra.

3. Német nyelvtan.

I. osztály. A német olvasás, írás és kiejtés szótanulással. Egyszerű mondatok alakítása a segédigék és igék alkalmazásával. Az igeidők közül a jelen-, mult- és történeti mult idő. A határozott és határozatlan névelők, ugymint a mutató és birtokos névmások ragozása. A főnevek ejtegetései. Szó- és írásbeli fordítások magyarból németre és viszont K. k. Graf J. Németnyelvtan I. r. Hetenkint 2 óra.

II. osztály. Az I. osztályban átvett tananyag és különösen az ejtegetések ismétlése. — A melléknév ragozása és fokozata. A határozó. »Werden« segédige alkalmazása: a jövőidő és a szenvedő forma képzése.

A számszók. A személyes-, mutató-, visszamutató-, kérdő-, birtokos- és határozatlan névmások ragozása és alkalmazása. Egyszerű bővített és összetett mondatok alakítása szó- és írásbeli fordításokkal magyarból németre és viszont. K. k. Graf J. Németnyelvtan I. r. Hetenkint 2 óra.

III. osztály. Hetenként 3 óra. Az egyszerű és összetett szerkezetű mondat kifejezésére használt szavak alakta. Az egyenes, megfordított s mellékmondati szórend ismertetése. Fordítás németből magyarra s viszont. Szótanulás. K. k. Graf J. Német nyelv. I. r.

IV. osztály. Hetenként 3 óra. A III. osztályban tanultak kibővítése; e közben főszóly volt fektetve az összetett szerkezetű mondatok alkotására, s a szórend helyes alkalmazására. Fordítás németből magyarra s viszont. Szótanulás. K. k. Graf J. Ném. nyelvt. II. r.

4. *Mennyiségtan.*

I. osztály. a) *Szám tan.* A tizes számrendszer ismertetése. A négy alpművelet egész és tizedes, nevezett és nevezetlen számokkal. A számok oszthatósága; a legnagyobb közös osztó és legkisebb közös többszörös. A közönséges törtek s ezekkel való négy alpművelet. Közönséges törtek tizedes törtekké változtatása és viszont. A méter mértékek s régiebb hazai mértékek ismertetése. Szétbontás és összevonás; külön nevű számokkal való műveletek. Időszámolás. A táblán való számolással párhuzamosan gyakoroltatott a fejszámolás. Példatárul: Dr. Császár K. Számtan I. r. és Barbiérik T. Számtan. I. r. Hetenkint 3 órán.

b) *Mértan.* Az egyenes vonal helyzetei a térben és a rajzlapon. Távolságok összehasonlítása s a négy alpművelet távolságokkal; távolságok mérése. A körvonal. Körök és ívek összehasonlítása; a négy alpművelet ívekkel; ívmérték. A szögek és ezek mérése. Egyenes vonalak kölcsönös helyzete a rajzlapon. Szögpárok. Az idomokról általában. Szimmetria. A háromszögek alaptörvényei és nemei. A négyszög és nemei. A sokszög. Az idomok egybevágósága és hasonlósága, különös tekintettel a háromszögre. A területmértékek ismertetése s a síkidomok területszámítása a közélethől vett gyakorló példákkal. A tanításnál különös gond volt fektetve az alakok rajzban és természetben való szemléltetésére. — Tankönyv: Suppan V. Rajzoló Geometria Hetenkint 2 óra.

II. osztály. a) *Szám tan.* Számolási előnyök és rövidítések. Rövidített sokszorozás és elosztás. Az arányosság fogalma. Az egyszerű hármasszabályra tartozó feladatok megfejtése kettős tétel által. A százalékszámítás alkalmazásai. Az arányok és

aránylatok s ezek alkalmazása az egyszerű hármasszabály- és százalékszámításoknál K. k. Barbierik T. Számтан II. r. Hetenkint 3 óra.

b) Mértan. A kocka szemléltetése és rajzolása. A pont, a vonal és sík a térben. Hasábok és hengerek. Gulak és kúpok. A szabályos testek és a gömb. A testek szimmetriája. A testek egybevágósága, hasonlósága s egyenlősége. A testek köbtartalma és felszíne. Testminták készítése lemezpapirból. K. k. mint az I. osztályban. Hetenkint 2 óra.

III. osztály. a) Számтан. Összetett arányok és aránylatok. Összetett hármasszabály egyszerű következtetéssel és az össszetett aránylatokkal. Egyszerű kamatszámítás. Közép határ-idő-számítás. Egyszerű és összetett arányos osztás (társasági szabály). Elegyítési számítás. Láncszabály. Gyakorló példák a közéletből. K. k. Barbierik T. Számтан III. r. Hetenkint 2 óra.

b) Mértan. Egyenes vonalú síkidomok szerkesztése, egybevágósága, szimmetriája, hasonlósága és egyenlősége. Az idomok átalakítása és osztása. A körtan kibővítése, idevonatkozó szerkesztésekkel. K. k. Dr. Császár K. Szerkesztő Planimetria. Hetenkint 2 óra.

IV. Osztály. a) Számтан. Az arany és ezüst súlymértékei, finomsága és értékének kiszámítása. A hazai és ránk nézve fontosabb külföldi pénzlábak és vert pénzek ismertetése, az ide tartozó számításokkal. A helyi és idegen váltók leszámolása. Fizetés küldött és intézett váltóval (rimessa és tratta). Váltókémlés. — A hat algebrai alpművelet. Első fokú egyenletek egy ismeretlennel. — K. k. Barbierik T. Számтан IV. r. Hetenkint 3 óra.

b) Mértan. A tér felmérése és területének kiszámítása. A testek felületének és térfogatának kiszámítása különös tekintettel a hatványozás és gyökérvonás alkalmazására. K. k. Roller Geometria. Hetenkint 1 óra,

5. Természettudományi tárgyak.

a) Természetrájj.

I. osztály Az őszi és tavaszi hónapokban növénytan (virágos növények és gombák), a téli hónapokban ásványtan (néhány közzettel) természetes példányokon szemléltetve. K. k. Kriesch Természetrájj elemei (növénytan). Dr. Szabó Ásványtan kezdők számára. Hetenkint 3 óra.

II. osztály. Állattan — jobbra természetes példányokon — szemléltetve. K. k. Kriesch Természetrájz elemei (állattan). Hetenkint 3 óra.

III. osztály. Ásvány-közettan és geologia; tavaszszal növénytan (általános rész, virágosak determinálása, virágtalanok részletesen). K. k. Szécskay Ásványok természetrajza. Növénytan mint I. oszt.-ban. Hetenkint 3 óra.

b) Természettan.

IV. osztály. Az erők. A testek egyensúlya és mozgása. K. k. Antolik Kisérleti természettan. Hetenkint 3 óra.

6. Földrajz és statisztika.

I. osztály. A legfontosabb földrajzi fogalmak magyarázása rajz után, térkép olvastatás. A magyar birodalom részletes tárgyalása összeköttetésben a főbb statisztikai adatokkal. Magyarország függőleges tagozata és vizrajza kapcsolatban az egyes vidékek természetes viszonyai s a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésével. Magyarország politikai földrajza, éghajlata, terményei és népei. Térképrajzolás. K. k. Kiss Sándor magyar-osztrák monarchia összehasonlító földrajza. Hetenkint 2 óra.

II. osztály. Az osztrák tartományok részletes megismertetése után Europa egyes államainak vízszintes és függőleges tagozata, azok égalja, terményei és miveltégi viszonyai. Europa kedvező partfejlődése s ennek befolyása a kereskedelem és miveltég előhaladására. Europa nagysága, éghajlata, terményei és népei. K. k. Kozma Gy. Földrajz II. r. Europa és Ázsia. Hetenkint 2 óra.

III. osztály. Ázsia, Afrika és Ausztrália általános-Amerika részletes ismertetése, azok vízszintes és függőleges tagosultsága, éghajlata, terményei, népei, miveltégi állapotai és politikai földrajza. Térkép rajzolás. A fölfedezések történetének rövid vázlata. K. k. Kozma Gy. Földrajz III. r. Hetenkint 2 óra.

IV. osztály. Az összes földrészek általános ismertetése után a matematikai és physikai földrajz elemei. K. k. Dr. Brózik K. Rendszeres természetani földrajz. Hetenkint 2 óra.

7. Történelem.

III. osztály. A magyarok történetének rövid áttekintése. Magyarország nemzetiségeinek lakóhelyei a honfoglalás előtt. A vérszerződés, a honfoglalás és annak világtörténelmi fontossága,

a rablókalandok czélja és jellemzése. Az egyes uralkodóházak története a jelen időig, tekintettel a tudomány, műveltség és az alkotmány fejlődésére. A mohácsi vész s annak okai és következményei, a reformáció terjedése, török uralom jellemzése, Erdély külön állása s annak jelentősége a vallás- és nemzeti szabadság érdekében. Az 1687. törvények, felkelések harczai a pragmatika sanctio. A nemzet ébredése és haladása az újabb időben. K. k. Mangold L. A magyarok története. Hetenkint 2 óra.

IV. osztály. Hetenként 3 óra. a) Az ókorbóli a keleti népek ismertetése után a görögök és rómaiak történelme főbb vonásokban; A kereszténység eredete s terjedése. b) A középkorból: A népvándorlás s új államok keletkezése. Az ízlam eredete s terjedése. A pápaság uralma, a kereszties hadak okai s következményei. A szükséges térképek felhasználása. K. k. Ladányi G. Világtörténet.

8. Művészeti tárgyak.

A) rajzolás.

I. oszt. a) Szabadkézi-rajz.* Egyenes és görbe vonalú elemi díszítmények lapminták után. Tömeges tanítással arányosan kibővíve, nagy előrajz után rajzoltattak a legegyszerűbb szalag és szegély díszek. A kivitel leginkább tollrajz de egy kevés színezés is alkalmaztatott. Hetenkint 3 óra.

b) Mértani-rajz. A szerkesztő síkmértan elemei. A rajz eszközök használási módja. A pont és vonal, ezek származása, helyzete és egymáshozí viszonya; merőlegesek és párhuzamosak többmódoni szerkesztése; egyenesek egyenlő részekre osztása; szögek másolása, összeadása, kivonása, szorzása, osztása; 60, 30, 15, $7\frac{1}{2}$ fokú szögek szerk. az összehajló egyenesek szögfelezői és csucsba futó egyenesei ha a csucs ismeretlen; három, négy szögek adott részekbőlí szerk. körbe irt szabályos sokszögek rajzolása; szabálytalan sokszögek másolási módja és a csillagidomok szerk. Hetenkint 2 óra.

II. oszt. a) Szabadkézi-rajz. Görbevonalu síkdíszítmények részint tollrajz, részint színezéssel; Stylizált levelek. Díszítésben a növényvilágból használt legszokottabb alakok ismertetése s rajzoltatása A tanítás lapminták után történt. Heti 2 óra.

Mértani-rajz. 1. A szerkesztő síkmértan folytatása. Csillagidomok, érintési feladatok, kupmetszetek, kerekények és

csigavonalak különbözőféle szerkesztési módja. 2. Ábrázoló mértanból az orthogonális vetülettan elemei; a tér megismertetése; a pont és vonal vetületei; az egyenes nyoma, valódi nagysága; a sík különbözőféle helyzete a térben; egyenesen keresztül sík fektetések; a síkok metszés vonalai és az egyenesnek sikkali átdőféspontjának meghatározása. Egyenközü és metsző egyeneseken keresztül a sík fektetés.*) Hetenként 3 óra.

III. oszt. Szabadkézi-rajz. A Horfrichter-féle lapminták után a görög díszítmények, meánderek, összetett palmetta és kehely alakzatok, mór izlésű szalagdiszek rajzoltatása és színezetése a színharmónia ismertetésével. Góth és renaissance ékítmények rajzoltatása lapminták után. Bevezetés az árnyékolásra. Heti 2 óra.

b) Mértani-rajz. Vetülettan. A második osztály anyagának rövid ismétlése. — Egyenes és ferde hasáb, gúla, henger és kup ábrázolása, különbözőféle helyzetű sikkali metszéseknek és a metszés valódi nagyságának meghatározása. A gömb vetületei. A forgási testek, éles és lapos menetű csavar s végre a testek áthatása és a palást lefejtése.*) Hetenként 2 óra.

IV. oszt. Szabadkézi-rajz. Magyar díszítményi elemek összetettebb renaissance ékítmények lapminták után főtve. Görög és Góth plasticus ékítmények elébb lap, később gipsz minták után, árnyékolva kétféle krétával. Végre a figurális rajzból lapminták után a fejrészolás gyakorlása, az előbbre haladottakkal teljesen árnyékolatva. Hetenként 3 óra.

b) Mértani-rajz. 1. Árnyéktan. A pont, vonal, egyenes és görbe vonalú idomok, szegletes és gömbölyű testek, testcsoport saját és vetett árnyéka; csucsán álló üres gúla, kup és különbözőféle fülkék belsejébe vetett árnyék szerk. és végre egy oszlop saját árnyéka.

2. A távlattan. A képsíkok. A láthatárvonal a főfüggőleges és az alapsík nyoma. A szem, a szem képe, a szemtávól (distans), az iránypontok és az osztópont Egyenesek osztása, vagy nagyság felrakások. Koczká és hasáb távlati képe. Külömbféle helyzetű egyszerű és összetettebb testek, egy lépcsőzet, egy oszlopsor távlati képe. A kör, henger táv. szerkesztése különbözőféle helyzetben, s végül a távlati árnyékszerkesztés. (A tanultak egyszerűbb építészeti feladatokon begyakoroltattak)*) Hetenként 2 óra.

*) A tanításban vezérszerepet vitt a szemléltetés.

B) Szépirás.

I. II. osztály. Magyar és német folyóírás ütem szerint Hetenkint 1—1 óra.

III. osztály. Ronde-írás; a kis és nagy betűk különféle alakjainak megismertetése hatféle nagyságban, Reuleaux mód-szere szerint. Hetenkint 1 óra.

C) Ének.

I. osztály. Ének és hallásgyakorlatok az első három hangtól fogva a teljes C-dur »scáláig«, ideértve a szokottabb ütenyemek, a negyed, fél, egész, nyolczad és tizenhatod hangjegyeket a megfelelő szünetjelekkel. Hangjegyírás. Egy- és kétszólamu magyar népdalok éneklése. — Hetenkint 1 óra

II. III. IV. osztály. A kemény és lágy hangsorok ismeretése az illető hang- és hallásképző énekgyakorlatokkal. Alakító és előadó jelek. A hangközök meghatározása. Négszólamu Chorálok és magyar népdalok. Hetenkint 1 óra.

g. Testgyakorlat.

Az I. osztályból álló csoport gyakorolta a sorakozást, igazodást, nyitódást, zárakozást fordulatokat, kanyarodásokat, rendekbe fejlődést helyben s menés közben. Gyakorolta még e csoport az egyszerű s összetett szabadgyakorlatokat is.

A II. III. IV. osztályból álló csoport a fentebbieken kívül gyakorolta a kettős rendekbe fejlődést s rendekre szakadozást úgy helyben mint menés közben. Végül mindkét csoport a körülményekhez mérten szertornázásban is részesült. Hetenkint 1—1 óra.

B) Rendkívüli tantárgy.

Latin nyelv.

I. osztály. A latin olvasás-írás. A beszéd és mondat részek. A főnév nemei és alakja. Az öt »Declinatio« és az illető főnevek nemei. A melléknév és ragozása. A latin főnevek nemei végzeteik szerint. A görög szavak latin és görögös ejtegetése és azoknak nemei. — A bővelkedő, hiányos és ejtegethetetlen főnevek és melléknevek. A praepositiók. A melléknevek fokozása. A számnevek és névmások. Szótanulás. A gyakorlókönyvből latin és magyar mondatok szó és írásbeli fordítása. Tankönyv: Szepesi-Tóth Latin nyelvtana és Olvasó-Gyakorlókönyve. Hetenkint 4 óra.

II. osztály. A teljes cselekvő, szenvedő, deponens és körülírt igeragozás. Az igeidők képzése. A legszükségesebb mondattani szabályok. A gyakorló könyvből fordítás latinból magyarra és viszont. K. k. Szepesi-Tóth Latin nyelvtan I. rész és Tóth Gy. Gyakorló és Olvasókönyv az alaktanhoz. — Hetenkint 4 óra.

III. osztály. A mondatrészek egymáshoz való viszonya és egyeztetésére vonatkozó szókötési szabályok, megfelelő fordítási gyakorlatokkal. Összefüggő olvasmányúl Livius történeteiből Róma történetének I–XVI. fejezete. K. k. Szepesi-Tóth Latin nyelvtan II. r. és Elischer J. Latin Olvasókönyv a III. IV. oszt. számára. — Hetenkint 4 óra.

Fegyzet. A IV. oszt. számára külön tanfolyam nem nyitott.

V.

Az intézet szerelvényeinek gyarapodása.

A) **Könyvtárak.**

1. *A tanári könyvtár* gyarapodott:

a) *A já n d é k o z á s u t j á n.* 1. A Nm. vallás- és közoktatási miniszteriumtól a »Néptanítók Lapja« 1887. évf. (3 frt).

2. *A Franklin társulattól:* Dr. Gyulay B. Irodalomismertető, 3. kd. (1.20 frt). — Hoffmann M. Magyar nyelvtan (50 kr.) — Sente J. Számtani szemelvények (50 kr.). — Dr. Lutter N. Számtani példatárában előforduló feladatok megfejtésének vég-eredményei (20 kr.). — Kont Gy. Elemi természettan, 2. kd. (1 frt). — Dr. Roth S. Növénytan elemei, 2. kd. (80 kr.). — Dr. Roth S. Állattan elemei, 2. kd. (1 frt). — Balló M. Elemi vegytan, 4. kd. (1 frt). — Erdődy J. Földrajzi vezérfonal, 5. kd. (50 kr.). —

3. *Kókai L. kiadótól:* Novák S. Magyar irálytan és olvasókönyv (1.20 frt) és A magy. nemz. irodalom ismertetése (1.20 frt).

4. *Dobrowsky és Franke kiadó cégtől:* Lengyel S. Gyakorl. számolókönyv II. r. 2. füz. (60 kr.).

5. *Seiler H. kiadótól* Szombathelyen: Dr. Dallos J. Katholikus szertartástan (32 kr.).

6. *Steier J. kiadótól* L.-Szt.-Miklóson; Szavcsuk J. A vegytan elemei (50 kr.).

7. *Eggenbergertől*: Kozma Gy. Általános földrajz, 2. kd. (1.20 frt).

8. *Az alsó-lendvai járásköri tanító-testületől*: Magyar pädagog. Szemle, 1886. évf. (2.50 frt). Zalai Tanügy, 1886. évf. (hiányos). — Magyar Tanítóképző, I. évf. (hiányos).

Az 1—8. alatti művek száma 19, értéke 17.22 frt.

b) Bevásárlás utján: Barbierik T. Számтан II. f. (50 kr). — Udvarhelyi Gy. Magyar írásmód (1.60 frt). — Szepesi-Tóth Gy. Latin nyelvtan I. r. 2 pld. (2.40 frt). — Ugyanaz II. r. (1.60 frt). — Tóth Gy. Latin gyakorló- és olvasókönyv, 2 pld. (2.40 frt). — Elischer J. Latin olvasókönyv (1 frt). — Dortsák Gy. A polg. isk. élet köréből (50 kr). — Bukó K. Polgári iskoláink (50 kr). — Kovács L. Költői elbeszélések (2 frt). — Kovács L. Kazinczy F. jellemzése (60 kr). — Fodor J. Egészségtan (kötve 1.85 frt). Schubert-Borbás. Növények term. rajza képekben (kötve 9 frt). — Simonyi Zs. A magyar kötőszók, I. II. kt. (kötve 4.60 frt). — Természettud. Közlöny, 1887. évf. (3.05 frt). — Középkisk. tanáregylet Közlönye, 1886. 7. évf. (4.05 frt). — Polgári Iskola. 1887. évf. (2.05 frt). — Felső nép- és polg. isk. Közlöny, 1887. évf. (3.05 frt). — *Összesen: 20 drb. 40.75 frt értékben.*

II *Az ifjúsági könyvtár* gyarapodott a) Ajándékozás utján: Dolinay Gy.-tól Rousselet »A tigrisbőr« (55 kr). — b) Bevásárlás utján: Bernstein-Természet könyve, 1—5. kt. (kötve 13 frt). — Tissandier. A tudomány vértanui (kötve 4 frt). — Dolinay. Hasznos mulattató 1886. évf. (kötve 2.10 frt). — Dickens Dombey és fia (kötve 60 kr.) — Bánfi J.-tól: A munka és jutalom. A félkezü remete. (kötve á 50 kr. = 1 frt). — *Összesen 7 mű 11 kötetben és 21.25 frt értékben.*

III. *A szegény tanulók segély-könyvtára* számára az iskolaszék a következő tankönyveket szerezte be: Szinnyei J. Isk. magyar nyelvtan II. r. 10 pld. (4 frt). — Kriesch J. Állattan elemei, 9 pld. (8.64 frt). — Kriesch J. Növénytan elemei, 3 pld. (2.10 frt). — Lehr A. Arany Toldija, 3 pld. (2.10 frt). — Lehr-Riedl. Magyar olvasókönyv I. r. 3 pld. (2.40 frt). — Ugyanaz II. r. 8 pld. (9.60 frt). Barbierik T. Számтан II. r. 2 pld. (1 frt). — Ugyanaz IV, r. 5 pld. (2.50 frt). — Lange-Cherven. Isk. atlasz, 4 pld. (2.80 frt). — Egri közép káté, 3 pld. (90 kr). — Szabó J. Ásványtan elemei, 2 pld. (80 kr). — Szinnyei J. Rendszeres magyar nyelvtan. 1 pld. (1.20 frt). — Perjéssy. Ábrázoló mértan I. és II. (1.30 frt). — *Összesen 55 drb. 39.34 frt. értékben.*

Számításba véve a régebbi szerzemények beköttetésére fordított összegeket is, könyvtárainak gyarapodása ily összefoglalásban mutatható ki:

I. Tanári könyvtár.

a) Ajándékozás útján szaporodott	19 művel	17.22	frt értékben.
b) Bevásárlás	» » 20 »	40.75	» »
c) 67 kt. beköttetési költsége	18.57	» »
Összesen =		76.54	frt értékben

II. Ifjúsági könyvtár.

a) Ajándékozás útján szaporodott	1 művel	0.55	frt értékben.
b) Bevásárlás	» » 6 »	20.70	» »
c) 60 kt. beköttetési költsége	9.76	» »
Összesen =		31.01	frt értékben

III. Szegény tanulók segély-könyvtára.

a) Bevásárlás útján szaporodott	55 művel	39.34	frt értékben.
b) 74 kt. beköttetésére fordított	15.50	frt »
Összesen =		54.84	frt értékben.

B) Szertárak gyarapodása.

I. Természettani szertár. Ez évben nem gyarapodott.

II. Természetrajzi szertár. a) Ajándékok: 1 drb. csiszolt syenit, 1 drb. csiszolt mauhauseni gránit és 1 boncztni praeparatum a verő erek feltüntetésére (Isoó Ferencz helyb. ügyvéd urtól). — 8 drb. görcsövi élettani praeparatum (Dr. Józsa Fábián körorvos urtól).

b) Vétel: Drágakövek utánzata Svachától (8.51 frt.)

III. IV. A mértani és földrajzi szertárak nem szaporodtak.

V. Rajz-szertár. a) Ajándékok: Hofrichter J. II. foku rajzminták 10 lappal és 1 szintáblával; III. foku rajzminták 6 lappal és 1 szintáblával; elmélet a II. foku rajzmintákhoz. Együtt a 3 füz. 1.80 frt (Kassai N. rajztan. úr ajándéka).

b) A fenti 16 rajzlap cartónra ragasztásáért: 3.52 frt.

VI. A szegény tanulók rajz-szertára szaporodott a) Ajándékozás útján: Egy magát meg nem nevezett tanügybarát által a múlt isk. év végén e célra adott 3 frtból szerzett rajzszerekkel.

b) Az iskolaszék által megszavazott 30 frtból a rajzszer-tár állománya szaporított 7 drb. rajzeszközzel tokban (15'40 frt) és 4 drb. rajz-sinnel (92 kr). — Elhasználásra kiosztott összesen 16'68 frt. értékű különbféle rajz-szer.

VII. Régi pénzek és érmek gyűjteménye. A j á n d é k o k : Faisztl István III. oszt. tanulótól 5 drb. római bronz-pénz és 3 drb. római ezüstpénz. Murkovics János segédtan. urtól 1 drb. ezüstpénz I. Lipót uralk. korából.

Jegyzet. 1) A mult isk. év végén érkezett meg az 1885. évi budapesti orsz. kiállításon intézetünk által nyert *nagy-érem* és az erről szóló *Oklevél*, melyek az igazgatói irattárban helyeztetek el.

2. A régebben fennállott »növendék zenekara« már évek óta megszűnvén, a tulajdonát képező zeneszerek eladattak 40 frtért. Ez összeg az énektanításhoz beszerzendő hármonium költségei alapjára a helyb. takarékpénztárban tőkésített.

C) Vegyesek.

1. gummi bélyegző festékekkel (2'80 frt). — Törlő kendőknek való vászon (1 frt). — 1 kefeseprű (1'30 frt). — 4 drb. tábla-szivacs (4'20 frt). — A fali óra igazittatása (1'40 frt). 7 kg. kréta (1'40 frt). Aprólékosak (3'92 frt). — Összesen 16'02 frt.

VI.

A tanulók érdemsorozata az 1886—87. iskolai évről.

I. Osztály.

Folyó szám	A tanuló neve.	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számítan	Mértan	Természetrájz	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépírás	Eneklés	Testgyakorlat	Latin nyelv	Szorgalom	Magaviselet
	Beck Samu	3	3	3	3	4	4	3	3	4	3	3	1		4	3
	Berecz Árpád	4	2	2	3	3	3	3	2	2	2	2	2		3	2
	Dervarics Kálmán	3	1	2	2	3	3	1	3	3	3	2	2	2	2	1
	Gállics Viktor	3	4	4	4	4	4	4	3	4	2	2	3		4	2
5	Grosz Lipót	3	4	3	4	4	4	4	3	4	3	3	2		4	2
	Lenarics Viktor	2	2	3	1	3	3	1	3	3	2	3	2		4	3
	Majszinovics Miklós	3	3	2	3	3	3	1	3	3	3	2	3		4	3
	Messer Sándor	1	3	2	3	3	2	2	2	3	2	3	1		3	3
	Mestrovics István	3	3	3	2	3	3	2	3	3	3	3	3		3	2
10	Mitnyek Mátyás	1	2	2	2	2	3	1	2	2	2	3	3	2	2	1
	Neuman Dávid	1	3	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3		3	2
	Orbán Antal	3	3	2	3	1	2	3	2	3	2	1	2		3	2
	Ozter István	2	3	3	2	3	3	2	1	1	2	2			2	1
	Petrik Árpád	2	1	2	2	2	3	1	3	3	3	3	2	2	2	2
15	Pollák József	2	2	2	1	3	3	2	3	3	3	3	2		2	2
	Rosenberg Hugó	2	2	1	3	2	3	3	4	4	3	3	3	3	4	2
	Sáfrán János	2	3	2	3	2	3	2	1	2	1	1	3		2	1
	Schifter M. Béla	2	3	3	3	3	3	3	1	2	1	1	1		2	1
	Selinger Lajos	2	2	2	3	3	3	3	3	4	3	3			4	2
20	Szabó Imre	4	3	3	3	3	4	3	3	4	3	3	2		4	3
	Szaurer János		3	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2		3	2
	Szécsi Márton	3	2	3	1	3	3	2	3	3	3	3	3		3	2

Kimaradt: Horváth János.

Osztályismétlésre utasítottak: Beck Samu, Gállics Viktor, Grosz Lipót, Szabó Imre.

Javító vizsgát tehet: Berecz Árpád, Rosenberg Hugó és Selinger Lajos.

II. Osztály.

Folyó szám	A tanuló neve.	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számtan	Mértan	Természetről	Szabadkézi rajz	Mértanirajz	Szépíráás	Eneklés	Testgyakorlat	Latin nyelv	Szorgalom	Magaviselet
5	Bellosics Lipót	2	2	2	3	1	2	1	2	2	2	1	1	2	2	2
	Borsos István	3	3	3	3	2	3	2	3	2	3	2	3		3	2
	Brünner Ármin	2	3	3	4	2	4	3	3	3	3	3	2		4	3
	Göncz Gábor	2	3	3	3	2	4	2	2	3	1	1	3		3	2
	Horváth József	3	3	3	3	2	4	3	3	4	1	2	3		4	3
	Isoó Viktor	1	2	2	2	1	3	1	1	2	1	1	2	2	2	2
	Ivanics József	1	2	1	3	1	1	1	2	3	2	3	3		2	2
10	Kaufmann Manó	1	1	1	2	1	2	2	3	3	2	3	3		1	1
	Kelcz Gyula	4	2	3	2	1	3	1	3	3	3	1	3	3	4	2
	Krály Mihály	2	3	3	3	2	3	2	3	2	2	3	3		3	1
	Kulcsár Miklós	3	3	3	2	1	2	1	2	1	1	3	2		2	2
	Mágl József	1	1	1	1	1	2	1	3	2	2	3	3		1	1
	Milhofer József	3	3	3	4	4	4	3	3	4	3	3	3		4	3
	Pollák Emil	1	2	2	1	1	3	1	3	3	2	3	3		2	1
15	Sersa József	3	3	3	3	2	3	2	3	4	3	3	3		3	2
	Szép János	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1	2		1	1
	Wortmann Béla	2	2	1	3	3	4	2	3	3	2	2	3		3	2

Osztályismétlésre utasítottak: Milhofer József.

Javító vizsgát tehetnek: Brünner Ármin, Göncz Gábor, Horváth József, Kelcz Gyula, Sersa József és Wortmann Béla.

III. Osztály.

Folyó szám	A tanuló neve.	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számtan	Mértan	Természetráaj	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépíráás	Éneklés	Testgyakorlat	Latinnyelv	Szorgalom	Magaviselet
		5	Brünner Albert	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	1	
	Csukics Emil	2	2	2	1	1	3	3	2	2	2	1	2	2		3	3
	Faisztl István	1	1	2	1	1	3	3	1	3	2	3	2	2		2	2
	Freyer Leo	2	2	1	3	2	3	3	2	3	3	1	3	3		3	3
	Guttmann Viktor	3	3	3	3	3	3	4	3	3	4	3	2	3		4	3
	Kopeczky József	3	2	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1		4	3
	Petrik Elemér	2	2	1	3	2	3	3	3	3	3	3	3		2	3	2
	Simon János	2	1	2	1	2	3	3	2	1	2	3	2	1		3	3
	Vlasics Géza	3	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	3		3	2

Javító vizsgát tehetnek: Brünner Albert, Guttmann Viktor és Vlasics Géza

IV. Osztály.

Folyó szám	A tanuló neve	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számtan	Mértan	Természettan	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Testgyakorlat	Éneklés	Szorgalom	Magaviselet
		5	Barbarics Gyula	2	2	3	2	3	3	3	2	3	3	2	3
	Besnyák Lajos	2	3	2	2	2	3	2	2	1	2	2	2	2	2
	Golenár József	3	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2	3	2
	Kolbl Márton	1	1	3	2	1	2	2	2	3	3	3	3	2	2
	Krampatics József	1	1	2	1	2	2	1	1	3	3	2	2	2	2
	Stern Henrik	2	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	2	3	3
	Vörös Mihály	1	1	2	1	1	3	2	1	1	2	1	1	1	1

Meghalt: Kühár Ignác.

Az érdemsorozat jegyeinek jelentése.

a) Az előmenetelben:

1. = jeles.
2. = jó.
3. = elégséges.
4. = elégtelen.

b) A szorgalomban:

1. = ernyedetlen.
2. = dicséretes.
3. = változó.
4. = hanyag.

c) Az erkölcsi magaviseletben:

1. = dicséretes.
 2. = jó.
 3. = tűrhető.
-

Az alsó-lendvai polgári fiú-iskola tanulóinak statisztikai kimutatása az 1886—87. isk. évről

O s z t á l y	A tanulók száma		Vallás szerint		Illetőség szerint		Születési hely szerint		A szülők polgári állása szerint		Nyelvismeret szerint (Elő áll az anyanyelv)		Születési év szerint		Körméretel a tanév végén		Tandíjt fizelt		Tandíjmentes		Segélyezett		Összehasonlítás																		
	betárthatott r. tanuló	évközben kimaradt	maradt az év végén	római katolikus	evangelikus	mózesvallású	helybeli	vidéki	alsó-lendvai	zalamegyei	más megyei	értelmiségi	önálló östermele	önálló keresk. v. iparos	magán tisztviselő	személyes szolgálattevő munkás	magyar	magyar, német	magyar, vend, horvát	magyar, német, vend	vend, magyar	német, magyar	1870	1871	1872	1873	1874	1875	1876	1877	Felsőbb osztályba mehet	Javító vizsgálatot tehet	Oszt. ismételnikénytelen	Egész tandíjt a 10 frt	Rét tandíjt a 5 frt	egészen	Telleg	Tanrv. és rajzszerekkel	Elmelmezéssel	A m. évben betárthatott	Szaporodás v. apadás
I.	23	1	22	14	2	7	12	11	13	6	4	6	3	11	1	2	16	4	—	—	2	1	—	1	4	7	6	3	2	15	3	4	11	2	10	2	11	1	28	5	
II.	17	—	17	12	—	5	12	5	10	7	—	3	3	7	—	4	9	5	—	1	1	1	—	2	4	5	5	1	—	10	6	1	7	2	8	2	10	1	13	4	
III.	9	—	9	6	1	2	7	2	4	2	3	1	1	3	4	—	3	3	—	—	—	—	1	—	6	2	—	—	6	3	—	8	1	—	1	2	—	11	2		
IV.	8	1	7	6	1	1	3	5	5	2	1	1	—	3	—	4	2	—	4	—	1	1	1	2	4	1	—	—	7	—	—	1	3	4	3	7	1	7	1		
Összesen:	57	2	55	38	4	15	34	23	32	17	8	11	7	24	5	10	30	12	4	4	4	3	1	3	7	15	14	11	4	2	38	12	5	27	8	22	8	30	3	59	2

VIII.

Statiztikai kimutatás az intézetből eltávozott tanulókról.

Az eltávozás ideje	Mely osztályból?														Összesen			
	más polg. iskolába gymnásiumba reáliskolába tanító-képezdebe elemi iskolába gazdasági pályára kereskedelmi pályára iparos pályára jegyző-segéd lett írnok lett postához ment katonai pályára árvázba pályát nem választott nem tudatik meghalt																	
1872,3 – 1885/6 végeig ²⁾	I—IV.	17	21	6	35	4	13	35	60	6	5	1	2	1	4	5	—	215
Az 1885–86. tanév végén.	I.	1	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	6
	II.	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	—	—	5
	III.	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
	IV.	—	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	7
Az 1886—87. tanév folyamában	I.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
	II.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	III.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	IV.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Összesen	—	20	22	6	40	4	13	39	65	6	5	1	2	1	6	7	1	238

* Lásd az intézet XIV. Értesítőjét.

IX.

Jótekonyság, segélyezések és jutalmazások.

1. A mult isk. év végén egy magát meg nem nevezett tanügybarát 3 frtot adományozott azon kijelentéssel, hogy abból a jelen tanév elején egy arra érdemes szegény tanuló rajzszerekkel láttassék el. (Felhasználását l. V. B.)

2. Az iskolaszék az egész tandíjat (9.50 frt) 22, a fél tandíjat (5 frt) 8 tanulónak engedte el, és így e czimen 30 tanulót összesen 249 frttal segélyezett. Továbbá, a szegény tanulók használatára beszerzett 55 drb. tankönyvet 39.34 frt értékben; a régebbiekből bekötetett 74 drbot 15.50 frtért, és a szegény tanulók rajzszeretárára 30 frtot fordított. A szegény tanulók segélyezésére fordított tehát az iskolaszék összesen 333 frt 84 krt.

3. Ingyenes étellemezéssel segélyeztek 4 szegény tanulót a következő jóltevők:

Hajós Mihály ügyvéd úr 1 tanulónak ebédet és vacsorát adott 8 hónapon át; *Laubhauser Oszkár* kir. közjegyző úr 1 tanulónak ebédet 8 hónapon át; *Balogh Árpád* birtokos úr 1 tanulónak ebédet és vacsorát 1½ hónapig; *Bellosics János* birtokos úr 1 tanulónak ebédet 1 hónapig. — Hetenkint egy nap teljes étellel látta el egy szegény tanulót a következők:

Özv. *Löbl Ignáczné* urnő, *Pollák Zsigmond*, *Gráner testvérek*, *Brünner Samu*, *Schwarz Jakab*, *Wortmann Benő* és *Schön Herman* urak.

4. Az intézet szerelvényeit becses ajándékaikkal gazdagították: *Isoó Ferencz* ügyvéd, Dr. *Józsa Félián* körorvos, *Kassai Nándor* és *Murkovics János* intézeti tanár urak, *Faiszl István* III. oszt. tanuló. (L. V. B. alatt).

5. *Lenck Ödön* hercegi uradalmi bérlő úr az iskolánk iránt már évek óta gyakorolt nemes jótékonyágát ez évben is megújította azzal, hogy 24 köbméter hasáb-tölglyfát adományozott az iskola tűzifa-szükségletére.

6. A helybeli takarékpénztár igazgatósága múlt évi tiszta nyereseményéből 150 frtot szavazott meg és bocsátott az iskolaszék rendelkezésére, hogy ezen összegből a még hiányzó taneszközök pótoltassanak.

7. A szorgalomban, tanulásbeli előmenetel- és jó magaviseletben magukat kitüntetett növendékek jutalmazása czéljából az iskolaszék által kibocsátott gyűjtő-iven a helybeli közönség körében a következők adakoztak:

Hajós Mihály és *Lenck Ödön* urak 3—3 frtot *Isoó Ferencz*, *Karabélyos Elek* és *Fuss Nándor* urak 2—2 frtot. *Bellosics János*, *Dervarics Kálmán*, *Csukics Adolf*, *Koch Nándor*, *Simon Károly*, *Zárjeczky Vincze*, *Matyasovszky Vincze*, Dr. *Pap Gyula*, *Szirmay Béla*, *Nagy Alajos*, *Kelcz Gyula*, *Petrik Gyula*, *Dirnbeck Ferencz* urak, Özv. *Gordignáni Ferenczné* és *Löbl Jozefina* urnők 1—1 frtot. *Freyer Fülöp*, *Rosenberg Bernát* (Z.-Szt.-Grót), *Gráner testvérek*, *Ehrenreich János*, *Tomka György*, *Pollák Lázár*, *Pintér Gyula*, *Brenner György*, és *Tóver János* urak 50—50 krt. *Ráth János* ur 40 krt. *Deutsch Mór* úr 35 krt, *Murlasits József* és *Schwarz Károly* urak 30-30 krt, *Pollák Zsigmond* úr 25 krt, *Ferber József* úr 20 krt, *Brünner Samu* és *Wortmann Benő* urak 2—2 ezüst huszast, *Balogh Árpád* úr 1 ezüst huszast. — *Összesen 33 frt 30 kr. és 5 drb. ezüst huszas.*

Fogadják mindazok, a kiket iskolánk jóltevői között fennebb felsoroltunk, a közművelődés szent ügye érdekében tett hazafias áldozataikért s közvetlen pedig iskolánk iránti becses érdeklődésükért az iskolaszék és az igazgatóság hálás köszönetét!

X.

Segélyzettek és jutalmazottak kimutatása.

1. A Molnár-féle alapítvány kamataiból szorgalom-, tanulásbeli előmenetel- és jó erkölcsi magaviseletért jutalmat nyertek: *Szép János* II. oszt. tanuló 14 frt 32 krt, *Kaufmann Manó* II. oszt. tanuló 10 frtot.

2. A helybeli közönség szíves adakozásából összegyűlt összegből a következők jutalmazottak:

a) *Pénzbeli jutalmat* nyertek: szorgalom-, tanulásbeli előmenetel- és jó magaviseletért *Mágl József* II. oszt. tanuló 10 frtot, *Vörös Mihály* IV. oszt. tan. 5 frtot. A rajzolásban és szépírásban tett előmenetelért *Szép János* és *Kulcsár Miklós* II. oszt. tanulók 3—3 frtot, *Oszter István* I. oszt. tan. 3 frtot, *Schifter M. Béla* I. oszt. tan. 2 frtot; *Besnyák Lajos* IV. oszt. tan. a rajzolásért 5 frtot; A testgyakorlatban tett előmenetelért *Vörös Mihály* IV. oszt. tan. 5 drb. ezüst húszast.

b) *Könyvekkel jutalmazottak*: *Ivanics József* II. oszt. tan. tanulásbeli előmenetelért; *Pollák Emil* II. oszt. tan. jó magaviselet- és előmenetelért.

A pénzben és könyvekben kiosztott jutalmak értéke együtt 67 frt 32 kr. és 5 drb. ezüst húszas.

3. A tandíj-fizetés alól fölmentettek a) e g é s z e n: Beck Samu, Berecz Arpád, Grósz Lipót, Horváth János, Lenarics Viktor, Mestrovics István, Orbán Antal, Sáfrán János, Schifter Béla és Szabó Imre I. oszt.; Borsos István, Göncz Gábor, Horváth József, Kaufmann Manó, Mágl József, Milhofer József, Sersa József és Szép János II. oszt.; Barbarics Gyula, Besnyák Lajos, Kolbl Márton és Stern Henrik IV. oszt. tanulók. — b) f é l i g: Selinger Lajos és Szécsi Márton I. oszt., Krály Mihály és Kulcsár Miklós II. oszt., Faisztl István III. oszt., Golenár József, Kühár Ignác és Vörös Mihály IV. oszt. tanulók.

4. Tankönyvekkel és rajz-szerekkel elláttattak a fentebb a) alatt felsoroltak egészen a b) alattiak részben.

5. Ingyen élelmezéssel segélyeztettek: Lenarics Viktor I. oszt. és Kaufmann Manó II. oszt. tan. egész éven át, Besnyák Lajos IV. oszt. tan. 8 hónapon át és Szép János II. oszt. tan. 1 hónapon át.

XI.

Szükséges tudnivalók.

1. Az alsó-lendvai polgári fiu-iskolában a jövő 1887/8. isk. évre a felvétel és beiratás augusztus hó 31-től szept. 2-ig be-
zárólag, a tanácskozási teremben történik. A beiratásra a ta-
nulók szülőik, vagy ezek helyettesei kíséretében tartoznak meg-
jelenni és magukkal hozni keresztlevelöket vagy születési bizo-
nyítványukat.

2. A felvételi, javító és pótló vizsgálatok szept. 2-án és 3-án
d. u. 3 órától kezdve tartatnak meg. Ezen vizsgálatok díjtalanok.

3. A polgári iskola 1. osztályába szabályszerűen csak oly
tanuló vehető fel:

a) ki életének legalább is 9. évét betöltötte:

b) kinek az elemi népiskola 4-ik osztálya számára kisza-
bott tantárgyakban elegendő jártassága van s ebbeli ismereteit
e végre elrendelt fölvételi vizsgálat utján igazolni tudja.

4. A polgári iskolába lépő tanuló bármely nemzetiséghez
tartozik, köteles a magyar nyelvet is tudni annyira, hogy a tör-
vény által ezen iskolában elrendelt magyar nyelvi oktatásban
fennakadás nélkül részt vehessen.

5. A polgári iskola bármely osztályába felvehető minden
oly tanuló, ki koránál fogva az általa kijelölt osztályba beillik,
és az azon osztályban megkívántató előkészültségről vizsgálat
utján bizonyosságot tesz. Középiskolából a polgári iskolába át-
lépni kívánó tanuló bizonyítványa alapján is felvétetik.

6. A polg. iskolába való felvételre az 1887. évi 22. tvcikk
alapján megköveteltetik minden 12 évet betöltött tanulótól, hogy
hiteles hatósági igazolványt mutasson fel arról

a) hogy a legutóbbi 3 év alatt védhímlővel újra oltatott; vagy

b) hogy ezen idő alatt természetes hímlőt állott ki; vagy

c) hogy az újraoltás alól orvosilag felmentetett.

7. A polgári iskola 4. alsó osztályából felvételi vizsgálat
alapján átléphet a tanuló a középiskolák megfelelő osztályába.

8. A polgári iskola IV. osztályát elvégzett tanuló, ha szak-
iskolába akar átmenni, átléphet:

- a) tanítóképezdébe
- b) kereskedelmi iskolába.
- c) közép ipartanodába.
- d) az országos minta rajztanodába.

9. A polgári iskola hat osztályát bevégzett tanuló előtt a következő utak állanak nyitva :

- a) A tisztviselők minősítési törvénye értelmében alkalmaztathatja magát különféle állami hivatalokra ;
- b) ipari, kereskedelmi, biztosító társulatoknál, pénzintézetknél.
- c) ha tovább akar tanulni, átléphet az erdészeti, állatorvosi intézetekbe.

10. A tandíj egész évre 10 frt, melynek első fele a beiratáskor második fele február hóban fizetendő.

11. Szegénysorsú és jó előmenetelű tanulók egész, vagy fél tandíj-elengedésben részesülhetnek s használatra tankönyveket és rajzszerket ingyen kaphatnak. A kik ezen segélyben akarnak részesülni, kötelesek szegénységi és iskolai bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványaikat — a községi polg. iskolaszékhez czimezve — beiratás alkalmával az igazgatónál benyújtani. Ugyanekkor nyújtandók be az ingyenes ételmezésbeli segélyért való folyamodványok.

12. A vidékről jövő tanulók figyelmeztetnek, hogy szállást fogadni az igazgatóság előleges tudta és beleegyezése nélkül nem szabad.

13. Azon tanulók, kik egy vagy legfeljebb két tantárgyból elégtelen osztályzatot kaptak, a kitűzött napon javító vizsgálatot tehetnek, mely szándékukról szept. 1-ig tartoznak az igazgatónál jelentést tenni. A kik kettőnél több tantárgyból kaptak »elégtelen« osztályzatot, az osztályt ismételni kénytelenek.

14. A kik latin nyelvet akarnak tanulni, ebbeli szándékukat a beiratáskor jelentsék ki.

Alsó-Lendván, 1887. június hó végén.

Az igazgatóság

